

EUROOPAN PARLAMENTTI

1999

2004

Istuntoasiakirja

LOPULLINEN
A5-0044/2004

29. tammikuuta 2004

MIETINTÖ

komission tiedonannosta neuvostolle ja Euroopan parlamentille julkisesta
taloudesta EMUssa – 2003
(KOM(2003) 283 – C5-0377/2003 – 2003/2151(INI))

Talous- ja raha-asioiden valiokunta

Esittelijä: Roberto Felice Bigliardo

SISÄLTÖ

	Sivu
ASIAN KÄSITTELY	4
EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS	5
PERUSTELUT	10

ASIAN KÄSITTELY

Komissio välitti 22. toukokuuta 2003 päivätyllä kirjeellä Euroopan parlamentille tiedonannon julkisesta taloudesta EMUssa – 2003 (KOM(2003) 283), joka toimitettiin tiedoksi talous- ja raha-asioiden valiokunnalle.

Parlamentin puhemies ilmoitti istunnossa 4. syyskuuta 2003, että talous- ja raha-asioiden valiokunnalle oli annettu lupa laatia työjärjestyksen 47 artiklan 2 kohdan ja 163 artiklan mukaisesti valiokunta-aloitteinen mietintö tästä asiasta ja että budjettivaliokunnalta oli pyydetty lausuntoa (C5-0377/2003).

Talous- ja raha-asioiden valiokunta oli nimittänyt kokouksessaan 20. marraskuuta 2002 esittelijäksi Roberto Felice Bigliardon.

Valiokunta käsitteli mietintöluonnosta kokouksissaan 30. syyskuuta 2003, 7. lokakuuta 2003, 4. marraskuuta 2003, 20. tammikuuta 2004 ja 27. tammikuuta 2004.

Viimeksi mainitussa kokouksessa valiokunta hyväksyi päätöslauselmaesityksen äänin 20 puolesta ja 13 vastaan.

Äänestyksessä olivat läsnä seuraavat jäsenet: John Purvis (puheenjohtajana), Philippe A.R. Herzog (varapuheenjohtaja), Roberto Felice Bigliardo (esittelijä), Generoso Andria, Pervenche Berès, Hans Blokland, Jean-Louis Bourlanges (Renato Brunettan puolesta), Hans Udo Bullmann, Benedetto Della Vedova, Manuel António dos Santos (Helena Torres Marquesin puolesta), Harald Ettl (David W. Martinin puolesta), Jonathan Evans, Carles-Alfred Gasòliba i Böhm, Lisbeth Grönfeldt Bergman, Mary Honeyball, Christopher Huhne, Pierre Jonckheer (Alain Lipietzin puolesta), Othmar Karas, Giorgos Katiforis, Christoph Werner Konrad, Werner Langen (Piia-Noora Kaupin puolesta), Astrid Lulling, Thomas Mann (Hans-Peter Mayerin puolesta), Ioannis Marinou, Peter Michael Mombaur (Mónica Ridruejon puolesta), Fernando Pérez Royo, Bernhard Rapkay, Olle Schmidt, Peter William Skinner, Bruno Trentin, Ieke van den Burg (Robert Goebbelsin puolesta), Theresa Villiers ja Brigitte Wenzel-Perillo (Christa Randzio-Plathin työjärjestyksen 153 artiklan 2 kohdan mukaisesti).

Budjettivaliokunta päätti 11. syyskuuta 2003 olla antamatta lausuntoa.

Mietintö jätettiin käsiteltäväksi 29. tammikuuta 2004.

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

**komission tiedonannosta neuvostolle ja Euroopan parlamentille julkisesta taloudesta EMUssa – 2003
(KOM(2003) 283 – C5-0377/2003 – 2003/2151(INI))**

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon komission tiedonannon (KOM(2003) 283 – C5-0377/2003),
- ottaa huomioon 12. maaliskuuta 2003 antamansa päätöslauselman komission tiedonannosta julkisesta taloudesta EMUssa¹,
- ottaa huomioon komission tiedonannon neuvostolle ja Euroopan parlamentille finanssipolitiikan koordinoinnin tehostamisesta (KOM(2002) 668),
- ottaa huomioon komission tiedonannon neuvostolle ja Euroopan parlamentille rakenneindikaattoreista (KOM(2002) 551),
- ottaa huomioon Ecofin-neuvoston 5. marraskuuta 2002 tekemän päätöksen Portugalin liiallisen alijäämän olemassaolosta ja hyväksymisen suositukseksi toimenpiteistä liiallisen alijäämän lopettamiseksi²,
- ottaa huomioon Ecofin-neuvoston 21. tammikuuta 2003 tekemän päätöksen Saksan liiallisen alijäämän olemassaolosta ja hyväksymisen suositukseksi toimenpiteistä liiallisen alijäämän lopettamiseksi³,
- ottaa huomioon Ecofin-neuvoston 3. kesäkuuta 2003 tekemän päätöksen Ranskan liiallisen alijäämän olemassaolosta ja hyväksymisen suositukseksi toimenpiteistä liiallisen alijäämän lopettamiseksi⁴,
- ottaa huomioon komission 8. lokakuuta 2003 neuvostolle antaman suosituksen sen toteamisesta, että Ranska ei ole toteuttanut mitään täytäntöönpanotoimia vastauksena neuvoston suositukseen 104 artiklan 7 kohdan mukaisesti suosituksessa asetetussa määräajassa,
- ottaa huomioon Euroopan komission puheenjohtajan aloitteesta ja André Sapirin johdolla heinäkuussa 2003 julkaistun korkean tason työryhmän raportin "An Agenda for a Growing Europe",

¹ P5_TA(2003)0092.

² EYVL L 322, 27.11.2002, s. 30.

³ EUVL L 34, 11.2.2003, s. 16.

⁴ EUVL L 165, 3.7.2003, s. 29.

- ottaa huomioon Lissabonissa 24. maaliskuuta 2000 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan päätelmät ja Göteborgissa 15.–16. kesäkuuta 2001 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan päätelmät, erityisesti talouskasvua, täystyöllisyyttä, kestäväää kehitystä ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta koskevan strategian,
 - ottaa huomioon Tukholmassa 23.–24. maaliskuuta 2001 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan päätelmät ja Barcelonassa 15.–16. maaliskuuta 2002 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan päätelmät, erityisesti "vakaas- ja kasvusopimuksen" ja julkisen talouden alijäämät, mukaan luettuna väestönkehitykseen liittyvän valtionvarainhoidon laadun,
 - ottaa huomioon Brysselissä 16.–17. lokakuuta 2003 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston puheenjohtajavaltion Italian päätelmät, etenkin "kasvua koskevan aloitteen",
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 47 artiklan 2 kohdan ja 163 artiklan,
 - ottaa huomioon talous- ja raha-asoiden valiokunnan mietinnön (A5-0044/2004),
- A. ottaa huomioon, että komission aikaisemmissa talousennusteissaan ilmoittama talouden kohentuminen ei ole vielääkään toteutunut vuoden 2003 lopussa ja että muun muassa rakenneuudistusten puuttuessa useissa jäsenvaltioissa BKT:n kasvuvauhti on vuonna 2003 hidastunut entisestään euroalueella: 3,5 prosentista (2000) 1,5 prosenttiin (2001) ja 0,9 prosentista (2002) 0,5 prosenttiin (2003), mikä merkitsee Euroopan talouden lähes täydellistä seisahtumista,
 - B. ottaa huomioon, että sekä julkiset että yksityiset sijoitukset ovat vähentyneet voimakkaasti eli 2,4 prosenttia koko Euroopan unionin alueella, mikä on myös jarruttanut kasvua,
 - C. ottaa huomioon, että Irakin sodan tai SARS-taudin kaltaiset geopoliittiset tapahtumat ovat murentaneet voimakkaasti luottamusta Euroopan talouteen ja kasvuun,
 - D. ottaa huomioon, että euron arvostuksen vahvistuminen dollariin verrattuna saattaa aiheuttaa riskejä keskipitkällä aikavälillä Euroopan talouden kilpailukyvyille vähentämällä etenkin Euroopan vientiä,
 - E. ottaa huomioon, että euroalueen julkisen talouden alijäämä kasvoi 2,2 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2002, kun se oli 1,6 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2001 ja 1,1 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2000 ja on todennäköisesti lähempänä 3 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2003,
 - F. ottaa huomioon, että vuoden 2002 lopussa vain neljän euroalueen valtion (joiden osuus euroalueen BKT:stä on vain noin 18 prosenttia) julkisen talouden rahoitusasema oli lähellä tasapainoa ja että kolme valtiota ylitti sitä vastoin 3 prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen,
 - G. ottaa huomioon, että tähän mennessä on aloitettu kolme liiallisia alijäämiä koskevaa menettelyä Portugalia, Ranskaa ja Saksaa vastaan,

Jäsenvaltioiden julkisen talouden nykytilanne

1. panee merkille, että komission mielestä nimelliset alijäämät johtuvat vain osittain suhdannekierrosta ja että ne johtuvat suurelta osin finanssipolitiikan harkinnanvaraisesta löyhentämisestä joissakin jäsenvaltioissa;
2. panee merkille, että liiallisia alijäämiä koskevien menettelyjen aloittamisen jälkeen tietyt maat eivät ole toteuttaneet riittäviä toimenpiteitä tilanteen korjaamiseksi ja että on yhä riittäviä syitä olla huolissaan siitä, että ne eivät kykene supistamaan julkisen talouden alijäämäänsä alle 3 prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen lähitulevaisuudessa;
3. panee merkille, että EY:n perustamissopimuksen 104 artiklan 8 kohdan mukaan komissio on suositellut neuvostolle 8. lokakuuta 2003 sen huomioon ottamista, että Ranska ei ole toteuttanut erityisiä toimenpiteitä supistaakseen julkisen talouden alijäämäänsä alle 3 prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen vuonna 2004;
4. kehottaa siksi Ranskaa ja Saksaa osoittamaan, että se pyrkii noudattamaan vakaus- ja kasvusopimusta sekä toteuttaa toimenpiteitä julkisen taloutensa tervehdyttämiseksi ja pystyy näin välttämään rangaistusseuraamukset;
5. myöntää kuitenkin, että Ranskan hallitus on ottanut ensimmäiset askeleet kohti rakenneuudistuksia (eläkeuudistus, sosiaaliturvajärjestelmän uudistuksen käynnistäminen), joilla on todennäköisesti erittäin myönteinen vaikutus julkiseen talouteen pitkällä aikavälillä mutta joiden avulla ei voida välittömästi supistaa julkisen talouden alijäämää;
6. pyytääkin komissiota esittämään tarvittavia mukautuksia vakaus- ja kasvusopimuksen soveltamiseksi järkevämmiin Lissabonin tavoitteiden mukaisesti;
7. korostaa keskipitkän ja pitkän aikavälin rakenneuudistusten merkitystä talouden kestävyuden, Euroopan talouden kilpailukyvyn ja kasvun säilyttämiseksi;
8. onnittelee komissiota metodologisista edistysaskelista EU:n julkisen talouden valvontajärjestelmän tehostamiseksi, oli kyse sitten ehdokasvaltioiden integroimisesta tähän järjestelmään tai budjettitilastojen laatimismenettelyn parantamisesta;

Unioniin liittymässä olevat valtiot

9. panee merkille, että Keski- ja Itä-Euroopan valtioiden talousmuutosten hallinnointi on joissakin liittymistä valmistelevissa maissa vaikuttanut voimakkaasti niiden alijäämään ja julkisen talouden velkaan;
10. kehottaa liittymistä valmistelevia maita vähentämään alijäämätasoansa huomattavasti ja alle kolmeen prosenttiin BKT:sta varmistaakseen verojen ja hintojen vakauden laajentuneessa Euroopan unionissa; palauttaa mieliin, että EMU:un liittyminen riippuu neljästä lähentymiskriteeristä EY:n perustamissopimuksen 121 artiklan 1 kohdan ja asiaa koskevan pöytäkirjan mukaisesti;

11. rohkaisee unioniin liittymässä olevia valtioita nopeuttamaan julkisen talouden uudistuksia kohdentamalla resursseja uudelleen, jonka ansiosta voidaan taata paremmin näiden valtioiden talouksien todellinen lähentyminen ja kiinnittää erityistä huomiota tehokasta työllisyyspolitiikkaa tukevien eläke- ja sosiaaliavustusjärjestelmien uudistamiseen;
12. korostaa tarvetta parantaa jatkuvasti verohallintoa sekä ottaa käyttöön tehokas veronkantojärjestelmä;

Mahdolliset ehdotukset

13. palauttaa jäsenvaltioiden mieliin niiden sitoutumisen vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisesti talousarvioiden saattamiseksi lähelle tasapainoa tai ylijäämäisiksi; korostaa tasapainotettujen talousarvioiden ja hintojen vakauden merkitystä kestävän kasvun edellytyksinä;
14. muistuttaa vaatineensa selkeää menetelmää, jossa määritetään käsite "laadukkaat julkisen talouden menot", jotta voidaan arvioida julkisen talouden tilanteet ja niiden vaikutukset kasvuun ja sijoituksiin Lissabonin tavoitteiden saavuttamiseksi;
15. onnittelee komissiota rakenneindikaattoreiden luetteloa koskevasta ehdotuksesta ja pyytää komissiota laatimaan tarkan määritelmän rakenteelliselle alijäämälle;
16. pahoittelee Ecofin-neuvoston 25. marraskuuta 2003 tekemää päätöstä lopettaa Saksaa ja Ranskaa koskeva alijäämämenettely;
17. tukee komissiota sen pyrkiessä noudattamaan tiukasti vakaus- ja kasvusopimuksen määräyksiä ja saattamaan Ecofin-neuvoston 25. marraskuuta 2003 tekemän päätöksen Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi;
18. onnittelee puheenjohtajavaltio Italiaa Euroopan kasvua edistävästä aloitteista ja toivoo, että unionin ja neuvoston seuraavat puheenjohtajat jatkavat tällä tiellä ja pyrkivät laatimaan Euroopan taloutta koskevan todellisen sisäisen kasvustrategian;
19. katsoo kuitenkin, että Euroopan unionin tuottavuuden ja taloudellisen potentiaalin todellinen kohentaminen edellyttää määrärahojen lisäämistä yhteisössä ja kansallisesti, jotta voidaan tukea tehokkaampaa Euroopan laajuista investointia;
20. katsoo, että julkisten ja yksityisten investointien kohentamiseksi olisi erittäin tärkeää mennä pidemmälle kuin 0,8 prosenttia BKT:sta, joka on nykyinen julkisten menojen raja Euroopassa, ja että menoissa on joustovaraa 1 prosentin ja 1,27 prosentin välillä BKT:stä vuosina 2004–2006 voimassa olevien rahoitusnäkymien (2000–2006) ja Lissabonin tavoitteiden sekä yksityisten investointien edistämisen puitteissa; pyytää lisäksi ohjaamaan julkisia varoja uudelleen siten, että yhteisön talousarvion ja kansallisten talousarvioiden budjettikohdat heijastelevat vuodelle 2010 asetettuja keskeisiä poliittisia prioriteetteja;
21. katsoo, että kasvua edistävän eurooppalaisen toiminnan puolenvälin arviointi pitäisi

esittää sekä neuvostolle että Euroopan parlamentille vuoteen 2006 mennessä, jotta siitä voidaan vetää johtopäätöksiä uusia rahoitusnäkyymiä (2007–2011) ja Euroopan unionin rakennerahastojen uutta rahoituskautta varten; pyytää, että Euroopan parlamentti on täysimääräisesti mukana kasvua edistävän eurooppalaisen toiminnan puolenvälin arvioinnissa ja että EIP raportoi Euroopan parlamentille mahdollisimman pian aihetta koskevista valmisteluista; vaatii lisäksi, että tähän asti rakennerahastoista tukea saaneet alueet voivat myös laajentumisen jälkeen saada tätä tukea uusien parametrien avulla;

22. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, talous- ja sosiaalikomitealle, alueiden komitealle ja jäsenvaltioiden parlamenteille.

PERUSTELUT

Jäsenvaltioiden julkisen talouden nykyinen tilanne

Euroopan komission oli vuonna 2003 pakko tarkistaa talousennusteitaan alaspäin jo kolmantena vuonna peräkkäin. BKT:n kasvuvauhti hidastui vuonna 2003 entisestään euroalueella: 3,5 prosentista (2000) 1,5 prosenttiin (2001) ja 0,9 prosentista (2002) 0,5 prosenttiin (2003). Tämä merkitsee, että Euroopan talous on lähes kokonaan seisahtunut. Sekä julkisten että yksityisten sijoitusten voimakas vähentyminen, 2,3 prosenttia euroalueella ja 2,4 prosenttia koko Euroopan unionin alueella, ovat myös jarruttaneet kasvua. Irakin sodan tai SARS-taudin kaltaiset geopolittiset tapahtumat ovat murentaneet voimakkaasti luottamusta Euroopan talouteen ja kasvuun. Euron arvostus dollariin verrattuna on vahvistunut selvästi, mikä heikentää Euroopan talouden kilpailukykyä ja vähentää erityisesti vientiä.

Julkisen talouden kehitys

Euroalueen julkisen talouden alijäämä kasvoi 2,2 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2002, kun se oli 1,6 prosenttia vuonna 2001 ja 1,1 prosenttia vuonna 2000 ja on todennäköisesti lähempänä 3 prosentin viitearvoa suhteessa BKT:hen vuonna 2003. Kehitys vaihtelee kuitenkin huomattavasti EU:n eri jäsenvaltioissa. Vuoden 2002 lopussa vain kuudessa EU:n jäsenvaltiossa, mukaan luettuna neljässä euroalueen valtiossa (joiden osuus euroalueen BKT:stä on vain noin 18 prosenttia) julkisen talouden rahoitusasema oli lähellä tasapainoa; kolmessa valtiossa – joihin kuuluvat myös Ranska ja Saksa, joiden osuus euroalueen BKT:stä on puolet – julkisen talouden alijäämä ylitti 3 prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen.

Liiallisia alijäämiä koskevat menettelyt

Tähän mennessä on aloitettu kolme liiallisia alijäämiä koskevaa menettelyä Portugalia (4,1 prosentin julkisen talouden alijäämä vuonna 2001), Ranskaa (4 prosentin alijäämä syyskuussa 2003) ja Saksaa (3,8 prosentin alijäämä syyskuussa 2003) vastaan.

Asianomaiset valtiot ovat kuitenkin reagoineet tilanteeseen täysin eri tavoin. Portugali ja Saksa sitoutuivat välittömästi noudattamaan yhteistä budjettikehystä ja toteuttivat toimenpiteitä liiallisten alijäämien korjaamiseksi. Ne ovat näin selkeästi osoittaneet pyrkivänsä noudattamaan vakaus- ja kasvusopimuksen sääntöjä sekä supistamaan alijäämiä asetetuissa määräajoissa.

Portugali

Portugalin hallitus onnistui supistamaan nimellisen alijäämänsä 2,8 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2002, kun se oli ollut 4,1 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2001. Vaikka Portugalin julkinen talous onkin kärsinyt vuonna 2003 odotettua hitaammasta talouskasvusta näyttää siltä, että julkisen talouden alijäämä voidaan pitää alle 3 prosentissa suhteessa BKT:hen lähinnä lukuisten kertaluonteisten toimenpiteiden ja ylimääräisten tulojen ansiosta. Portugalin hallitus myy valtion omaisuutta miljardin euron arvosta ja turvautuu lisäksi rahoitusalan tekniseen osaamiseen arvopaperistamalla 500 miljoonan euron suuruisen

maksamattomien verojen ja sosiaaliturvamaksujen perintäoikeuksia. Komission mielestä tilanne on kuitenkin yhä epävakaa etenkin lukuisten kertaluonteisten toimien vuoksi, joiden osuus saattaa kasvaa yhteensä 1,1 prosenttiin suhteessa BKT:hen.

Saksa

Saksassa julkisen talouden alijäämä oli vuonna 2002 liian suuri, 3,6 prosenttia suhteessa BKT:hen. Vaikka Saksan viranomaiset ovat toteuttaneet toimenpiteitä alijäämän supistamiseksi, nimellinen alijäämä näyttää jopa kasvaneen hieman vuonna 2003 kasvun hidastumisen vuoksi. Onkin hyvin epätodennäköistä, että Saksa pystyy supistamaan alijäämää alle 3 prosentin viitearvon vuonna 2004.

Ranska

Ranska on päättänyt, ettei se noudata myötäsykliseksi katsomaansa politiikkaa, joka syventäisi lamaa, ja se on toteuttanut välittömien ja kertaluonteisten toimenpiteiden sijasta tärkeitä rakenneuudistuksia. Eläkkeitä ja sosiaaliturvaa koskevien olennaisten uudistusten ansiosta Ranska on arvioinut vuotta 2004 koskevassa varainhoitolakiluonnoksessaan, että valtion rakenteellinen alijäämä laskee 0,7 prosenttia suhteessa BKT:hen. Komissio totesi 8. lokakuuta 2003, että Ranska ei ollut toteuttanut erityisiä toimenpiteitä vastauksena neuvoston 3. kesäkuuta 2003 antamaan suositukseen, eikä se ollut etenkään pyrkinyt supistamaan julkisen talouden alijäämäänsä alle 3 prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen vuodeksi 2004. Komissio suosittelikin neuvostoa ottamaan tämän tilanteen huomioon EY:n perustamissopimuksen 104 artiklan 8 kohdan mukaisesti. Komissio katsoo, että Ranskan kasvuennuste on realistinen (1,7 prosenttia suhteessa BKT:hen ensi vuonna). Komissio vaatii kuitenkin lisätoimia rakenteellisen alijäämän supistamiseksi prosentilla suhteessa BKT:hen vuonna 2004 ja 0,5 prosentilla vuonna 2005. Näin varmistetaan, että julkisen talouden alijäämä alittaa 3 prosentin viitearvon vuonna 2005.

Talous- ja valtionvarainministerit keskusteleivat komission suosituksista 4. marraskuuta. Ranskalla on tämän jälkeen kaksi kuukautta eli joulukuun loppuun asti aikaa selittää, miten se aikoo panna nämä suositukset täytäntöön. Muussa tapauksessa Ranskalle saatetaan langettaa rangaistusseuraamuksia.

Esittelijä kehottaa Ranskaa osoittamaan selvemmin päättäväisyytensä noudattaa vakaus- ja kasvusopimusta sekä neuvottelemaan komission kanssa, jotta voidaan päästä yhteisymmärrykseen toimenpiteistä sekä soveliaimmasta ja toteuttamiskelpoisimmasta menettelytavasta valtion julkisen talouden tervehdyttämiseksi ja siten rangaistusseuraamusten välttämiseksi.

Vakaus- ja kasvusopimusta koskeva keskustelu

Esittelijä korostaa, että vakaus- ja kasvusopimusta ei pidä asettaa kyseenalaiseksi hetkellä, jolloin Euroopan talouskasvu on hidastunut. Vaikka vakaus- ja kasvusopimus on vielä lapsenkengissään ja hankalassa hienosäätövaiheessa, sille on annettava aikaa kasvaa, oppia, mukautua ja viisastua. Finanssipolitiikkaa ja etenkin vakaus- ja kasvusopimusta koskeva keskustelu on viime aikoina vilkastunut. Lukuisat taloustieteilijät ovat osallistuneet

keskusteluun. Seuraavat kysymykset on määritetty sääntöjä ja niiden sovelluksia koskevaksi Akilleen kantapääksi:

- Sensuuriperusteet: julkisen talouden vuotuista alijäämää koskeva peruste on nykyisin ainoa peruste, jonka noudattamatta jättämisestä voidaan määrätä rangaistusseuraamuksia, ja se on tarkoitus korvata julkisen velan kestävyyttä koskevalla perusteella julkisen talouden vakauden varmistamiseksi pitkällä aikavälillä.
- Joustavuuden puute: sääntöjä on voitava tulkita tapauskohtaisesti kaikki asianomaiset seikat huomioon ottaen; lisäksi vakaus- ja kasvusopimus ei saa estää tärkeitä rakenneuudistuksia, jotka saattavat lyhyellä aikavälillä lisätä alijäämää, mutta luovat pitkällä aikavälillä vakaan talouskasvun perustan.
- Kestävyyttä koskeva kysymys: vakautta edistävää kestävyyttä ei pystytä säilyttämään ilman talouskasvua. Vakaus- ja kasvusopimukseen ei sisälly riittävästi talouskasvua tukevia seikkoja.
- Sijoitukset: julkisen talouden vakautuminen EMU:ssa sekä vakaus- ja kasvusopimuksen vahvistuminen ovat vähentäneet sijoituksia.
- Uskottavuuden puute: sensuuria koskeva toimivalta on niillä, joihin sensuuri mahdollisesti kohdistuu. Täytäntöönpano on erotettava paremmin lyhyen aikavälin kansallisista poliittisista eduista.
- Kaikkia valtioita koskeva yhtenäinen politiikka: EKP:n yhtenäinen rahapolitiikka "rankaisee" ja hidastaa niiden valtioiden talouskasvua, joiden talous on pysähtynyt tai jopa taantumassa.
- Myötäsyklinen luonne: vakaus- ja kasvusopimus velvoittaa valtiot vakauttamaan julkiset taloutensa kasvun hidastuessa, mutta ei rohkaise niitä riittävästi vakauttamaan julkisia talouksiaan kasvun nopeutuessa.

Esittelijä onnittelee komissiota marraskuussa 2002 julkaistusta finanssipolitiikan koordinoinnin tehostamista koskevasta tiedonannosta. Komissio esittelee siinä viisi ehdotusta, joiden tarkoituksena on selkeyttää vakaus- ja kasvusopimuksen tulkintaa, ottaa huomioon suhdanteet ja velan määrä suhteessa BKT:hen julkisen talouden valvomiseksi sekä varmistaa tervettä ja kestävää julkistaloutta koskevan tavoitteen tiukempi noudattaminen.

Lisäksi esittelijä tukee raporttiin "An agenda for a growing Europe" sisältyvää ehdotusta, joka koskee erityistilanteiden määrittämisen selkiyttämistä ja muuttamista. Erityistilanteet voidaan määrittää uudelleen korvaamalla -2 prosentin kasvuperuste negatiivisella kasvulla.

Esittelijä epäilee, että nykyisessä tilanteessa voi olla vaikeaa valita keskipitkän ja pitkän aikavälin rakenneuudistusten, joilla voi olla vain pitkän aikavälin vaikutuksia, ja vakaussopimuksen painostusvälineen, jossa ilmeisestikin suositaan lyhyen aikavälin kertaluonteisia toimenpiteitä, välillä. Esittelijä korostaa pitkän aikavälin uudistusten merkitystä talouden kestävyuden, Euroopan talouden kilpailukyvyn ja kasvun säilyttämiseksi, vaikka niillä ei voi olla mitään välitöntä vaikutusta ja ne voivat tietyissä tapauksissa jopa lisätä hetkellisesti alijäämää. Esittelijä ehdottaa, että komission olisi suhtauduttava joustavammin niihin jäsenvaltioihin, jotka pyrkivät uskottavasti ja avoimesti toteuttamaan keskipitkän ja pitkän aikavälin rakenneuudistuksia.

Esittelijä haluaa muistuttaa selkeää menetelmää koskevasta Euroopan parlamentin vaatimuksesta käsitteen "laadukkaat julkisen talouden menot" määrittämiseksi, jotta voidaan

arvioida julkisen talouden tilanteet ja niiden vaikutukset kasvuun ja sijoitukseen Lissabonin tavoitteiden saavuttamiseksi. Esittelijä myös toivoo, että rakenneindikaattoreiden luettelo sisällytetään erottamattomana osana julkisen talouden valvontajärjestelmään sekä jäsenvaltioiden vakaus- ja lähentymisohjelmiin.

Tässä yhteydessä esittelijä kehottaa komissiota tarkastelemaan Sapirin raporttiin "An Agenda for a Growing Europe" sisältyviä ehdotuksia, etenkin koulutus-, tutkimus- ja kehityspolitiikkojen tukemista sekä rakenneuudistuksia edistävän eurooppalaisen rakennerahaston perustamista koskevia ehdotuksia.

Unioniin liittymässä olevat valtiot

Uudet jäsenvaltiot ovat käyneet läpi merkittävän siirtymäkauden, joka on yleensä onnistunut. Useimmissa tapauksissa yksityisen sektorin kilpailukyky ja tuotanto ovat tehostuneet ennen kaikkea ulkomaisten sijoitusten ansiosta. Julkisella sektorilla on kuitenkin toteutettava vielä uudistuksia.

Julkisen talouden alijäämät ovat keskimääräisesti syventyneet: ne ovat kasvaneet 4,7 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2002, kun ne olivat 3,8 prosenttia vuonna 2001. Tilanteen odotetaan kohentuvan hieman (4,2 prosenttia) tänä vuonna. Seitsemässä uudessa jäsenvaltiossa kymmenestä arvioidaan, että alijäämä ylittää 3 prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen. Useimmissa uusissa jäsenvaltioissa julkinen velka on varsin alhainen, keskimäärin noin 40 prosenttia. Komission analyysit kuitenkin osoittavat, että ilman mukautuksia velka saattaa kasvaa vuonna 2015 lähes 52 prosenttiin tai jopa 57 prosenttiin, jos kasvu on vieläkin hitaampaa.

Julkistaloudessa voidaan määrittää kolme pääasiallista alaa, joilla on toteutettava uudistuksia:

- Valtioiden on ensinnäkin leikattava rakenteellisia julkisia menoja, joiden määrä on jo nyt korkea ennen kaikkea siksi, että sosiaaliturvajärjestelmän tarkoituksena oli lieventää markkinasuuntautuneen talouden mahdollisia kielteisiä vaikutuksia. Merkittävistä edistysaskeleista huolimatta alalla on uudistettava yhä erityisesti eläkejärjestelmiä.
- Toiseksi julkisten menojen hallintaa on tehostettava, jotta finanssipolitiikka ei ole myötäsyklisiä ja hidasta jälleen inflaatiovauhtia.
- Lopuksi on löydettävä riittävästi keinoja, joiden avulla voidaan yhteisrahoittaa rakennerahastoista tuettuja hankkeita tai yleensäkin toteuttaa julkisen talouden rakenneuudistuksia menojen tuottavuuden lisäämiseksi.

EY:n perustamissopimuksen mukaisesti tulevat jäsenvaltiot eivät voi ottaa euroa käyttöön välittömästi liittymisensä jälkeen, vaan niiden on osallistuttava valuuttakurssimekanismin 2 vähintään kahden vuoden ajan. Euroalueeseen osallistuminen on tulevien jäsenvaltioiden perimmäinen tavoite. Lopullinen päätös voi kuitenkin riippua julkistaloutta koskevista perusteista, joiden vuoksi EMU saattaa jopa evätä niiden osallistumisen euroalueeseen.

Kasvupilarin vahvistaminen

Esittelijä onnittelee puheenjohtajavaltio Italiaa Euroopan kasvua edistävästä aloitteesta, jotta voidaan vihdoinkin vahvistaa kasvun ulottuvuutta vakaus- ja kasvusopimuksen

täytäntöönpanossa. Esittelijä myös toivoo, että unionin ja neuvoston seuraavat puheenjohtajat jatkavat tällä tiellä ja pyrkivät laatimaan Euroopan taloutta koskevan todellisen sisäisen kasvustrategian.